

Helyzetjelentés a magyarországi belső ellenőrzési funkciók által használt technológiákról

BEMSZ Technológiai Platform 2021.

2021.10.25.

1. Vezetői összefoglaló

Napjainkban a legtöbb nemzetközi szervezet esetében a belső ellenőrzési folyamatok, vizsgálatok lebonyolítása szinte elképzelhetetlenné vált valamilyen belső ellenőrzést támogató szoftver használata nélkül. A 2021. áprilisában a BEMSZ tagság számára kiküldött kérdőívvel a magyar piaci helyzetet mértük fel két kategóriára bontva: az audit management szoftverek (AMS) és egyéb támogató szoftverek tekintetében.

A hazai piacon a belső ellenőrzés AMS szoftverrel való támogatása csak minden harmadik szervezetre jellemző, míg az egyéb támogató rendszerek csak minden ötödik szervezet belső ellenőrzési folyamataiban kapnak szerepet. Ezek az arányok főként az alábbi három iparág között oszlanak meg: „pénzügyi szolgáltatások”, „távközlés, kommunikáció, IT és technológia”, valamint „szakmai szolgáltatások és tanácsadás”. Egyéb iparágakban, nem vagy csak elenyésző mértékben támogatja folyamatait szoftverrel a belső ellenőrzés. Felmérésünk alapján egyértelműen kijelenthetjük, hogy van még hova fejlődnie a hazai piacnak e téren.

A szektorinformációkon kívül megvizsgáltuk azt is, hogy milyen AMS és egyéb támogató szoftvereket, milyen folyamatok lépéseit során használják a tagok, valamint, hogy mennyire elégedettek az egyes szoftverekkel, illetve az egyes szoftverek milyen költségeket jelentenek a szervezetek számára.

A nemzetközi trendek és a kitöltések összegzésével meghatároztuk, hogy melyek az előremutató szoftverek kritériumai és a hazai piacon mely szoftverek felelnek meg ezen kritériumoknak.

2. Felmérés részletei, célja

A globális trendeket megfigyelve, azt láthatjuk, hogy az audit management software-k (AMS) és az egyéb auditot támogató szoftverek egyre nagyobb szerepet vesznek át a belső ellenőrzési folyamatokban. Felmérésünk célja a Microsoft Office csomagon kívüli magyarországi helyzetkép felmérése, a Magyarországon használt, belső ellenőrzést támogató szoftverekkel kapcsolatos tapasztalatok összegyűjtése, valamint az eredmények megosztása a BEMSZ tagsággal. Hosszabb távú célunk pedig egy olyan közös benchmark adatbázis kialakítása, amely iránymutatást adhat a tagságnak a szoftverek előnyeiről, hátrányairól.

Felmérésünket 106 kolléga töltötte ki, ezúton is szeretnénk megköszönni a közreműködésüket.

3. Szektorinformációk, demográfiai adatok

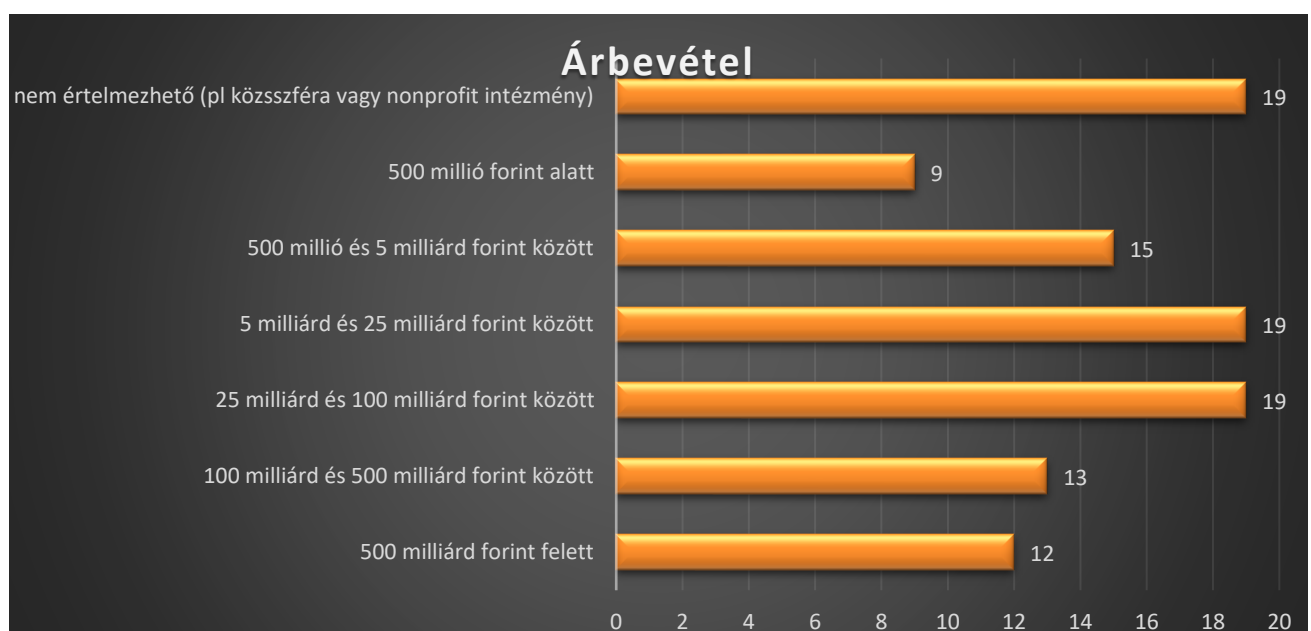
106 db kitöltésünk 17+ iparág között oszlik meg, megfigyelhető azonban, hogy a belső ellenőrzés működésének szoftveres támogatása csak néhány iparágban van jelen.

További demográfiai adatként kiemelnénk a kérdőívet kitöltő szervezetek megoszlását szervezeti típusonként. Pozitívumként megjegyeznénk, hogy nem volt olyan szervezet típus, amelyben egyáltalán nem alkalmaznak vagy AMS vagy egyéb támogató szoftvert.

Árbevétel tekintetében az alábbi megoszlásokat figyelhettük meg a kitöltő szervezetek között:

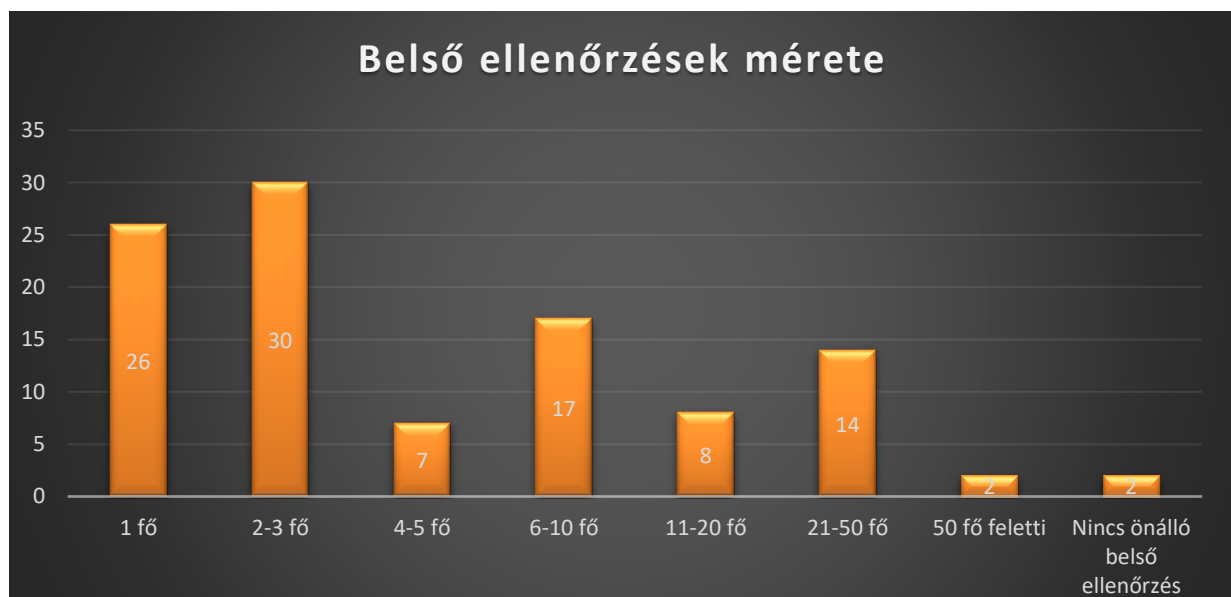

A „pénzügyintézetek és egyéb pénzügyi szolgáltatások” kategóriába tartozó vállalatok körében a felmérésben résztvevők több, mint 50%-a használ

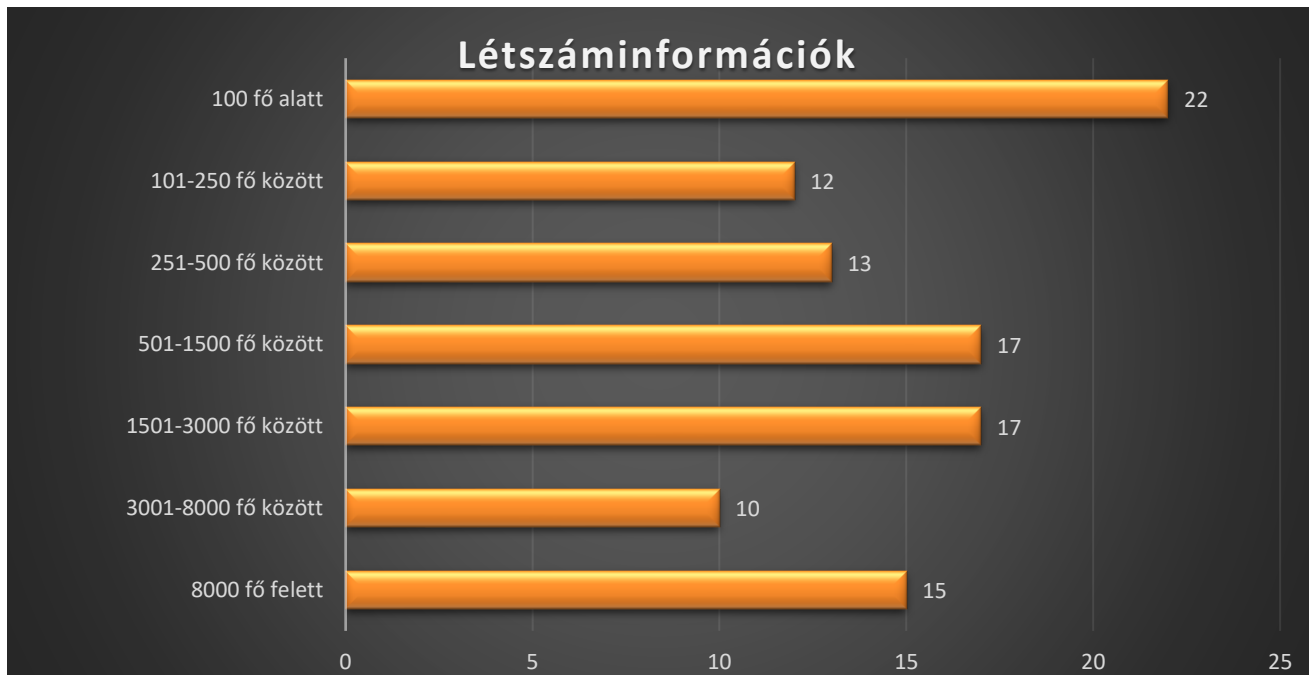
valamilyen AMS szoftvert. Hasonló arány figyelhető meg a „távközlés, kommunikáció, IT és technológia” iparágban is. A dobogó harmadik fokára pedig a „szakmai szolgáltatások és tanácsadás” iparág lépett fel. A többi iparágban egyáltalán nem, vagy csak kis számban támogatják a belső ellenőrzési folyamatokat AMS szoftverrel.

Az egyéb vizsgálatot támogató szoftverek használata kevésbé elterjedt a hazai piacon. A legtöbb iparágban egyáltalán nem alkalmaznak ilyen megoldásokat. Jellemzően ilyen szoftvereket is a korábban felsorolt iparágak alkalmaznak, azonban az arányok itt máshogy alakultak. A „szakmai szolgáltatások és tanácsadás” iparágban a vállalatok közel 50%-a használ ilyen megoldást, míg a „pénzügyi intézetek és egyéb pénzügyi szolgáltatások”, valamint a „távközlés, telekommunikáció, IT és technológia” kategóriába tartozó vállalatok 20%-a használ egyéb támogató szoftvert.

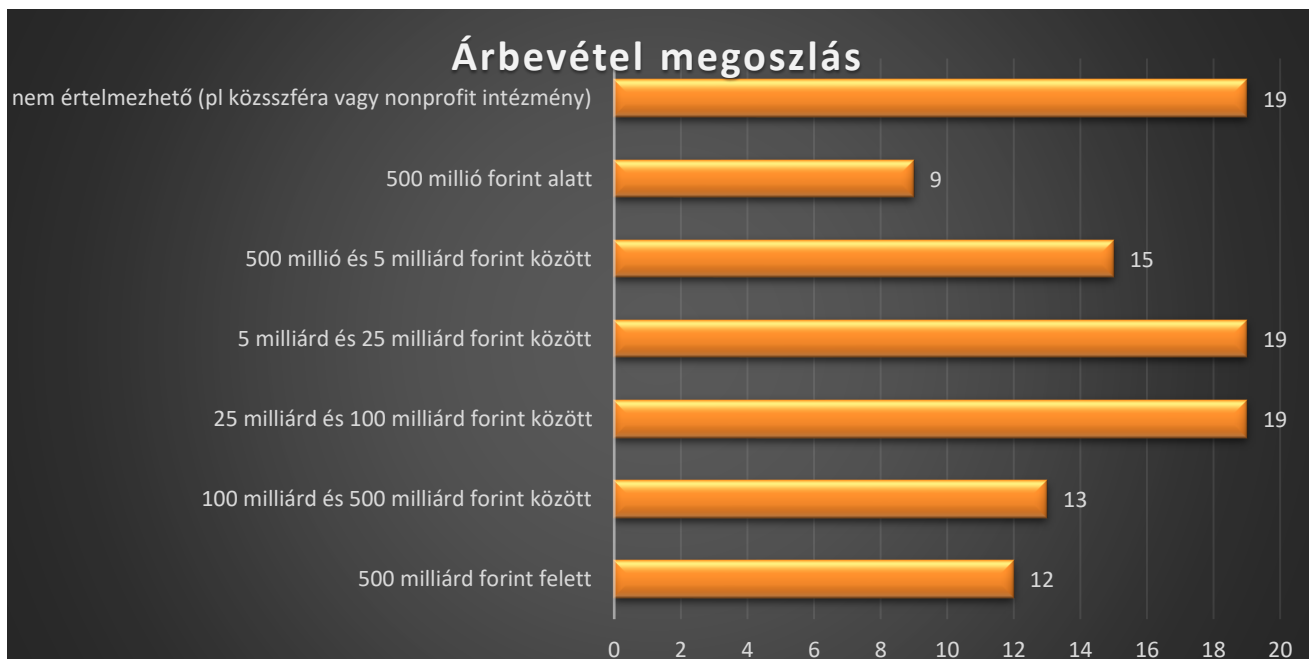
Mindezekből jól látszódik, hogy ugyan hazánkban is elkezdődött ezen rendszerek beépítése a belső ellenőrzési folyamatokba, de ezek a változások csak bizonyos iparágakat érintenek és ezen iparágakban sincs még nagy mértékű lefedettség. Az eredményekből továbbá leszűrhető az is, hogy a 4-5 fős belső ellenőrzési csapatoknál látjuk a fordulópontot a szoftverhasználat terén. Legalább ekkora csapatméret esetében már a kitöltők több mint 50%-a használ valamilyen szoftvert, kisebb csapatok esetében pedig nem jellemző a szoftverek használata.

Mindezt szervezeti létszáminformációra kivetítve megfigyelhető a hasonlóság, 1500 fő fölötti szervezetek, nagyobb arányban alkalmazzák ezeket az eszközöket.

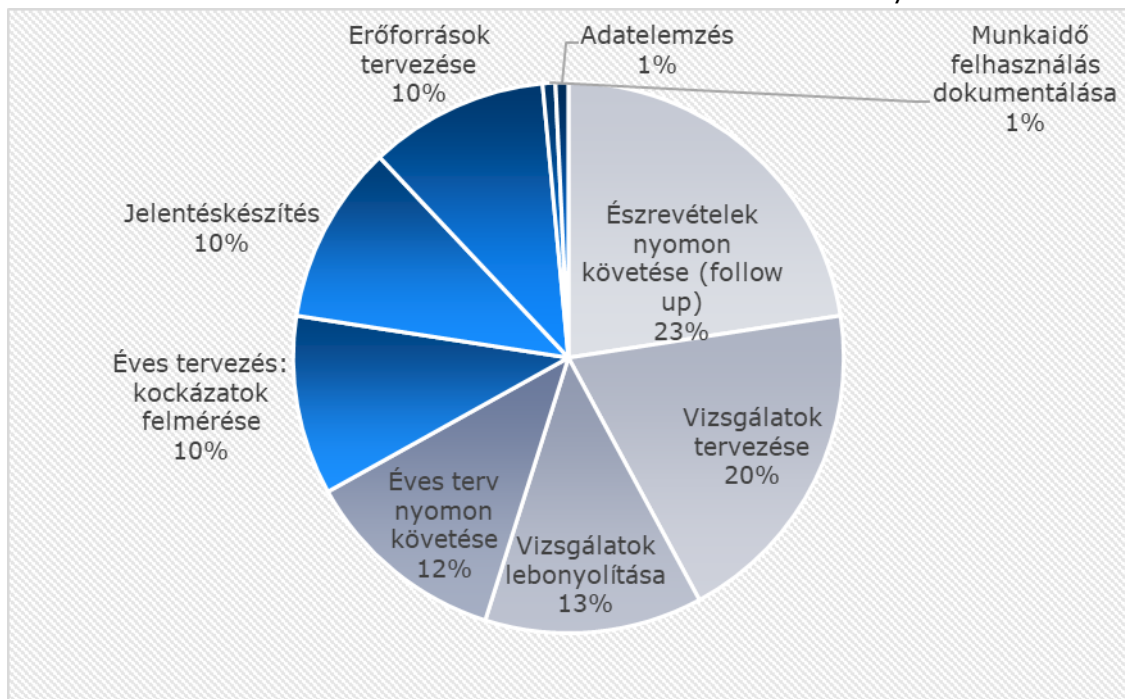
A szervezetek árbevételét tekintve az alábbi megoszlásokat figyelhettük meg:

4. AMS felmérések

A szektorinformációk vizsgálatán túl, felmértük azt is, hogy a belső ellenőrzési folyamat támogatására, mely tevékenységek elvégzéséhez használják AMS megoldásokat a szervezetek.

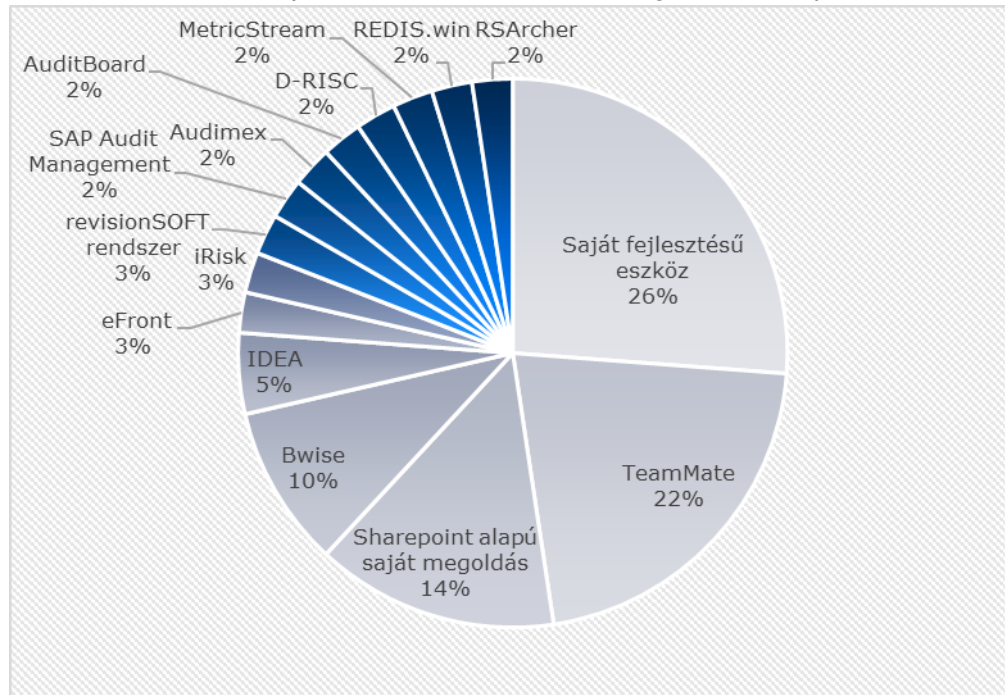
1. ábra: AMS szoftverek felhasználása a belső ellenőrzési folyamatokban

A diagram alapján jól látható, hogy az AMS szoftverek több tevékenység támogatására felhasználhatóak. Későbbi elemzésünk során arra is kitérünk, hogy mely rendszereket tekinthetjük a legsokoldalúbbnak és annak kritériumaira is.

Ahhoz, hogy teljesebb képet kapjunk felmértük, hogy a hazai piacon, mely AMS szoftverek vannak használatban.

2. ábra: Mely AMS szoftvereket használják a hazai piacon

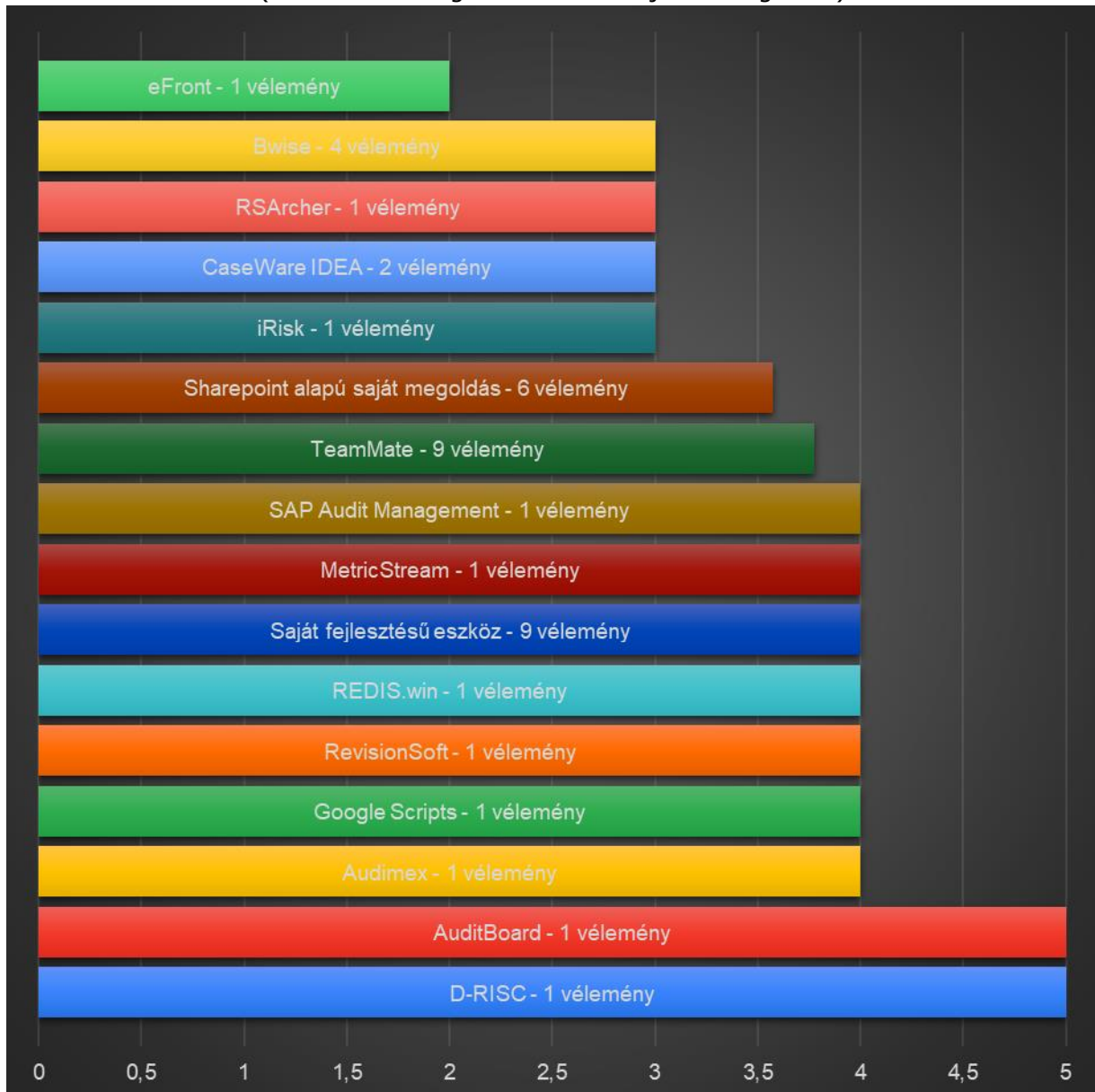
Az adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a legnépszerűbb megoldások közé a saját megoldások (akár saját fejlesztés, akár Sharepoint alapú) és a Teammate tartoznak.

Ezen adatok ismeretében megállapítottuk, hogy mely szoftverek tekinthetőek legsokoldalúbbnak, melyet az alábbi módon határoztunk meg: mely szoftverek képesek a legtöbb tevékenység egyidejű támogatására. Ezen kritérium alapján a dedikált, azaz külön erre a célra létrehozott AMS szoftverek (Teammate, D-RISC, AudiMex, RSArcher, MetricStream) és a saját fejlesztésű rendszerek szerepeltek a legjobban.

Továbbá megvizsgáltuk azt is, hogy mely rendszerek a legelőremutatóbbak, azaz mely rendszerek képesek dinamikus tevékenységek támogatására, mint a vizsgálat lebonyolítása és a jelentéskészítés – az adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a korábban felsorolt rendszerek listája az iRisk és RevisionSOFT rendszerekkel bővült.

Annak érdekében, hogy a funkciókon túl, az egyes rendszerek gyakorlati használatára, praktikusságára is következtethessünk, felmértük az egyes rendszerek esetében a felhasználói elégedettséget is.

3. ábra: A hazai piacon használt AMS szoftverek felhasználói elégedettsége
(1: Abszolút elégedetlen – 5: teljesen elégedett)

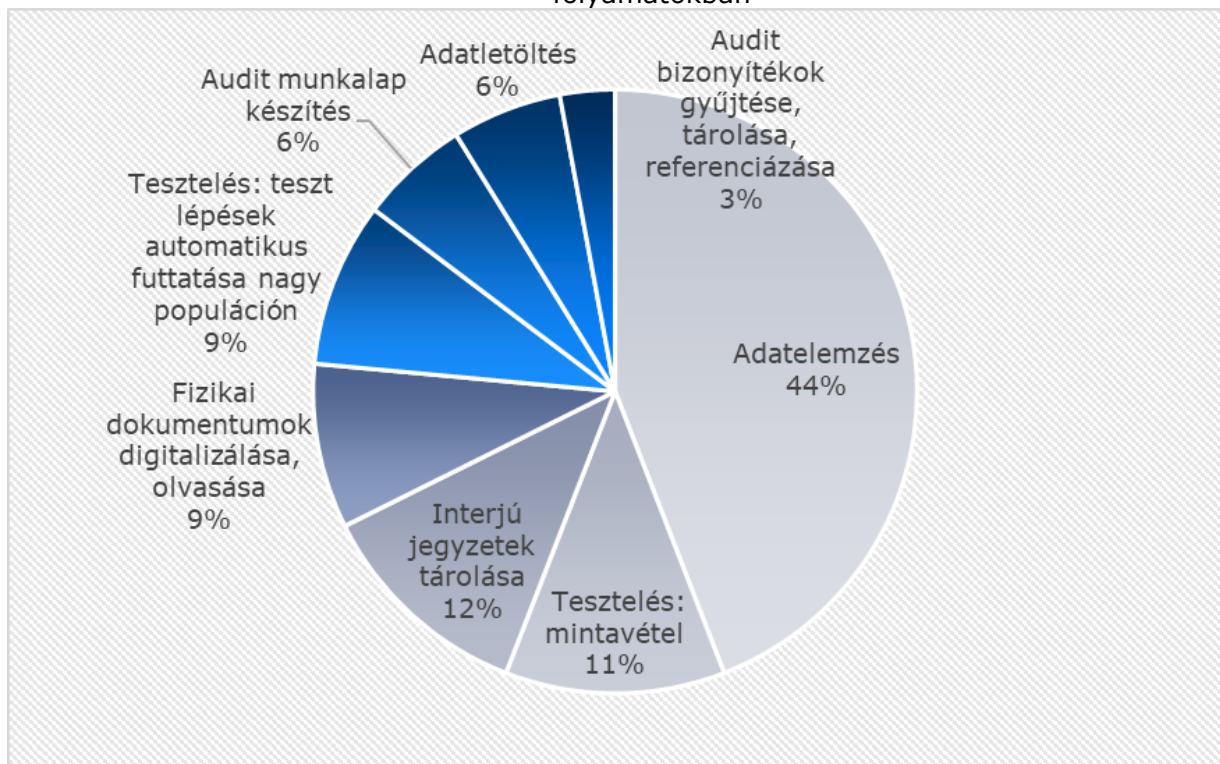

Az alacsony szoftverhasználatot tekintve, a pontértékelésekkel csak óvatos következtetéseket tehetünk, de azt megállapíthatjuk, hogy a legtöbb rendszerrel elégedettek a felhasználók, ami bizalomra adhat okot az érdeklődők számára.

5. Auditot támogató egyéb szoftverek

Ezeket a felméréseket és elemzéseket elvégeztük az egyéb auditot támogató szoftverek esetében is.

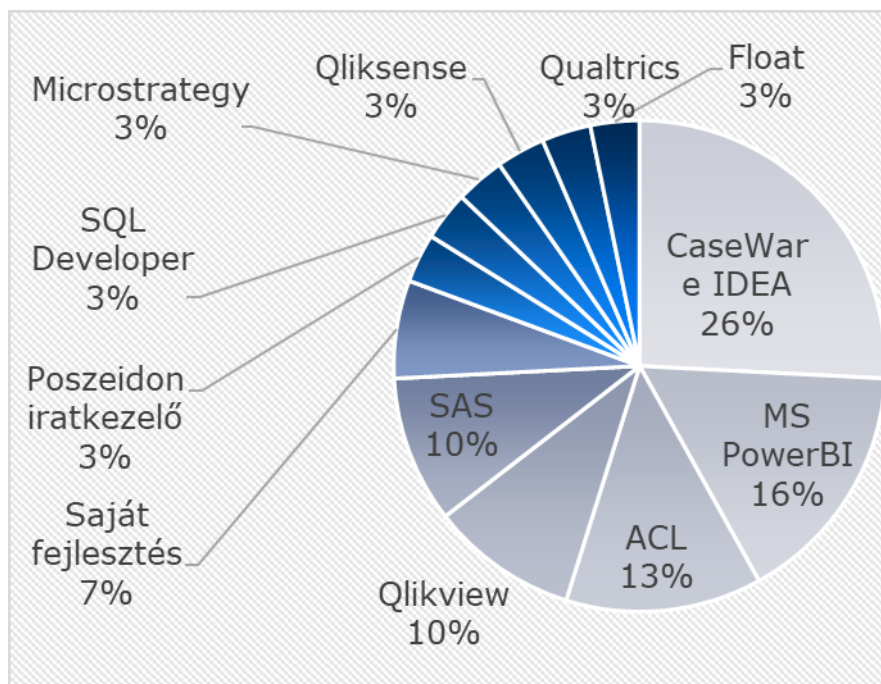
4. ábra: Egyéb auditot támogató szoftverek felhasználása a belső ellenőrzési folyamatokban

A diagram alapján jól látható, hogy az egyéb szoftvereket főként az adatelemzés támogatására használják, de a vizsgálati folyamatok lépéseinél is segítik a belső ellenőrök munkáját. Későbbi elemzésünk során arra is kitérünk, hogy mely rendszereket tekinthetjük a legsokoldalúbbnak és annak kritériumaira is.

Ahhoz, hogy teljesebb képet kapjunk felmértük, hogy a hazai piacon, mely támogató szoftverek vannak használatban.

5. ábra: Mely támogató szoftvereket használják a hazai piacon

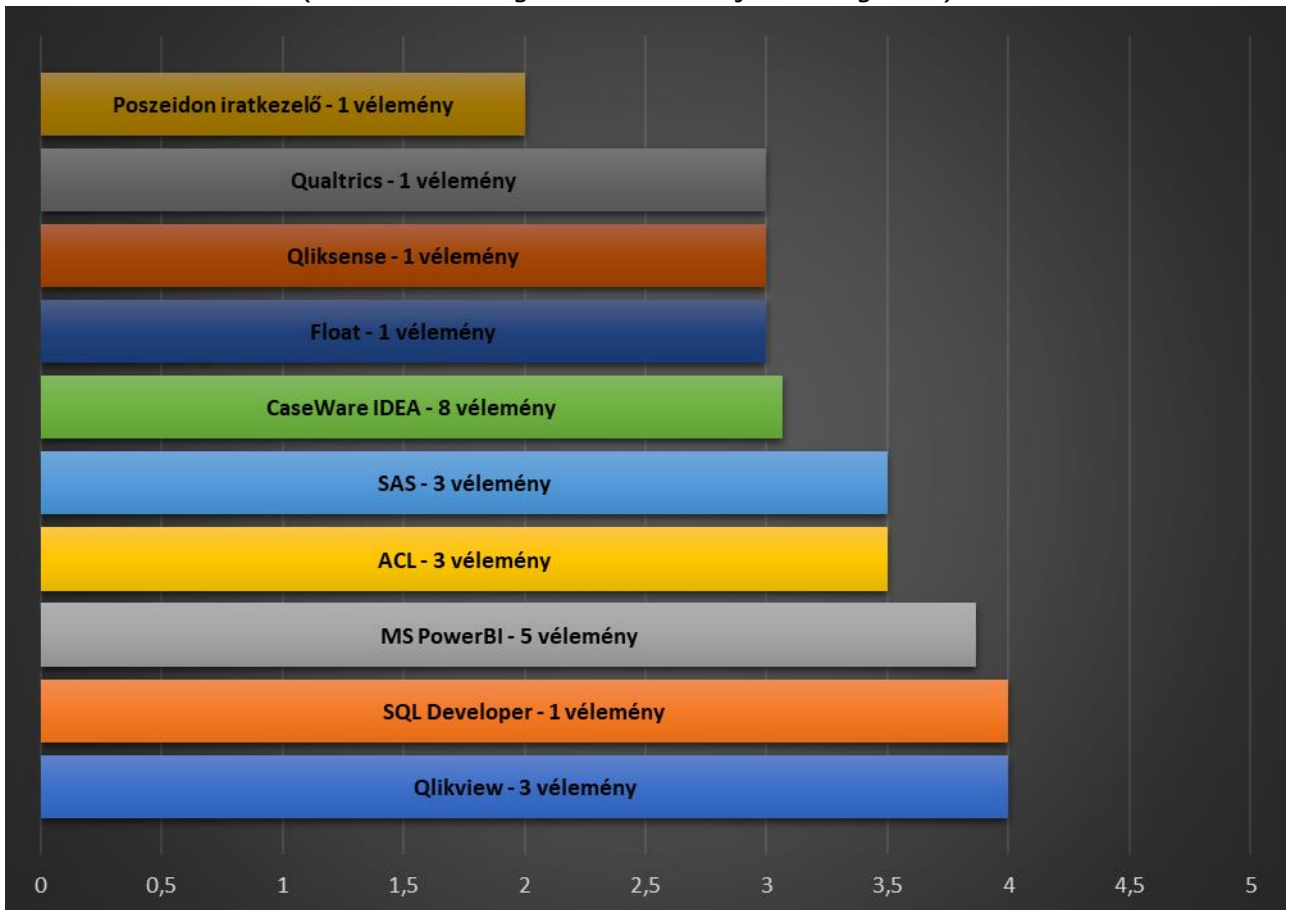
Az adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a legnépszerűbb megoldások a CaseWare IDEA, MS PowerBI, és ACL szoftverek.

Ezen adatok ismeretében megállapítottuk, hogy mely szoftverek tekinthetők legsokoldalúbbnak, melyet az alábbi módon határoztunk meg: mely szoftverek képesek a legtöbb tevékenység egyidejű támogatására. Ezen kritérium alapján a CaseWare IDEA, az ACL és a saját fejlesztésű rendszerek szerepeltek a legjobban.

Továbbá megvizsgáltuk azt is, hogy mely rendszerek a legelőremutóbbak, azaz mely rendszerek képesek dinamikus tevékenységek támogatására, mint a munkalapok elkészítése és a teszt lépések futtatása – az adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a korábban felsorolt rendszerek listája (IDEA, ACL és saját fejlesztések) ebben a kategóriában is helytáll.

Annak érdekében, hogy a funkciókon túl, az egyes rendszerek gyakorlati használatára, praktikusságára is következtethessünk, felmértük az egyes rendszerek esetében a felhasználói elégedettséget is.

6. ábra: A hazai piacon használt támogató szoftverek felhasználói elégedettsége
 (1: Abszolút elégedetlen – 5: teljesen elégedett)

Az alacsony szoftverhasználatot tekintve, a pontértékelésekkel csak óvatos következtetéseket tehetünk, de azt megállapíthatjuk, hogy a legtöbb rendszerrel elégedettek a felhasználók, ami bizalomra adhat okot az érdeklődők számára.

6. Szoftverek árazása

Felmérésünkben szerettünk volna arra is kitérni, hogy az egyes eszközök milyen anyagi terhet rónak a szervezetekre.

Az adatokból leszűrhető, hogy az AMS eszközök közül a legdrágább eszközök (évi 50e HUF és afölött - 1 főre leosztva), a dedikált szoftverek: D-RISC, SAP Audit Management, Teammate.

A saját fejlesztésű és Sharepoint alapú megoldások alacsony költséget (évi 20e HUF alatt - 1 főre leosztva) jelentenek a szervezetek számára, azonban ezek fejlesztéséhez a viszonylag hosszú fejlesztési időn kívül megfelelő szaktudás és tapasztalat szükséges, amellyel nem minden szervezet rendelkezik.

Egyéb támogató szoftverek esetében kiegyenlített a helyzetkép, a kitöltők válaszaik alapján a támogató szoftverek alacsony költséget (évi 10e HUF alatt - 1 főre leosztva) jelentenek az ACL, MS PowerBI és QlikSense rendszerek esetében. Míg a CaseWare IDEA rendszer esetében változó költségeket adtak meg a kitöltők, de ez is mérsékeltnek tekinthető: 5e - 50e között 1 főre leosztva, szervezetmérettől függően.

Mindezeket összegezve elmondható, hogy a hazai piacon a legcélirányosabb rendszerek a saját fejlesztésű eszközök, amelyek a felmérésünk alapján alacsony költségek mellett megfelelő minőségben támogatják a belső ellenőrök munkáját. Hátrányként a fejlesztési időt és a fejlesztési kompetencia szükségességét emelnénk ki, ugyanis ez nem minden szervezetben adott, ilyenkor célszerűbb egy „dobozos” szoftver igénybevételét megfontolni.